

Ústav germánských studií
Oddělení německého jazyka a literatury

Posudek k diplomové práci

**Simona Kopřivová: Die Bürger-Künstler-Problematik in Robert Walsers Romanen.
Praha, ÚGS FF UK, 2011, 105 s.**

Předmětem předložené diplomové práce je rozbor vztahu měšťanské a umělecké existence v díle švýcarského autora Roberta Walsera (1878-1956). Zvolený spisovatel patří k nejvýznamnějším inovátorům moderní psychologické prózy v německé jazykové oblasti a přestože byl v minulých dekádách mnohdy opomíjený, je dnes pro svou schopnost jedinečně skloubit ironii, melancholii, sentiment i věcnost jednoznačně počítán k hlavním představitelům klasické moderny v německy psané literatuře.

Práce je rozvržena přehledně a logicky: po úvodních kapitolách věnovaných dějinnému a literárnímu kontextu následuje oddíl zabývající se tematizací měšťanské (v širším smyslu slova – bürgerlich) a umělecké existence u Walserových současníků Thomase Manna, Hermanna Hesseho, Stefana Georga a Hugo von Hofmannsthal. Užší kontextualizaci uzavírá biblio-biografický medailon autora a následují části stěžejní - interpretace zvolených děl. Již letmý pohled na realizaci tohoto rozvržení ovšem naznačuje jisté nesrovnalosti: poměr částí úvodních a explikačních je obrácený, než by bylo možno čekat: kapitoly 2-5 zabírají 60 stran, interpretační část, jež měla být hlavní, jen 34 stran. Tento „kvantitativní“ dojem potvrzuje „kvalitativní“ dojem z četby – dozvídáme se sice leccos o zahraniční politice vilhelmovského Německa, o vlivu Nietzscheho na literaturu, o impresionismu a dekadenci, o detailech Walserova života a díla, ale mnohé z toho s titulní problematikou nesouvisí. Především v kapitolách 2, 3 a 5.1 by bylo v zájmu udržení rozumného tvaru velmi intenzivně škrtnat. Takováto kompoziční nevyrovnanost je samozřejmě nejlépe postihnutečná ve fázi přípravy textu, kdy již je souhled předběžných verzí všech kapitol – zde je patrné, že právě tato fáze práce přišla zkrátka.

Kapitoly 4 a 5.2 velice dobře zapadají k tématu a nabízejí poučený a koncizní, byť nutně spíše povšechný náhled na titulní problematiku u Walserových současníků a v jeho vlastních nerománových textech. Jejich četba vzbuzuje očekávání podobně pečlivých, ba akribických zkoumání jeho tří románů – *Geschwister Tanner* (1907), *Der Gehülfe* (1908) a *Jakob von Gunten* (1909). Ovšem veskrze trefné a logické výklady interpretačních kapitol zůstávají co do hloubky za tímto očekáváním. Nejvíce patrné je to třetího jmenovaného

Ústav germánských studií

Oddělení německého jazyka a literatury

románu, který je patrně Walserovým nejčtenějším – příslušná kapitola se omezuje na 4 strany, z nichž 1,5 představují obecnější údaje o vzniku a ději románu. Již charakteristika postav je dosti neúplná, zcela chybí třeba interpretace figury Jakobova staršího bratra Johanna a jeho milie, jež jsou pro titulní problematiku diplomové práce zásadní.

Přítom je práce psána srozumitelným, věcným a přehledným stylem, výklad v rámci jednotlivých kapitol je čistý, pečlivý a leckdy velmi pregnantní (např. kap. 5.2) a dokládá široký záběr diplomantky a množství materiálu, s nímž pracovala – negativní dojem vyplývá zejména z celkové kompozice, tj. přítomnosti pasáží, jež nebyly v dalším výkladem „ospravedlněny“ jako relevantní, a nedotaženosti druhé části. Právě v ní by mohla – jako jeden příklad za všechny – zaznít pádná odpověď na tuto větu z biografické kapitoly: „Das Rollenhafte in Walsers Texten erschwert das Verständnis des Lesers in Bezug auf die Zugehörigkeit des Autors zu den jeweiligen im Text erhaltenen Rollen und darüber hinaus zu den von diesem vertreten Einstellungen und macht seine Texte unzugänglich.“ (s. 60) Jistě, pro autorova biografu jsou jeho texty možná obtížněji využitelné, ale pohled „z druhé strany“ tj. od textů samotných může být ona „Rollenhaftigkeit“ či „Rollenspiel“ (61) nahlížena jinak – právě jako napínavá hra. Místo toho se na konci vrací k víceméně neproblematickému, přímému vztahu mezi autorem a figurou, když protagonisty románů označuje jako různé varianty Walserovy sebestylizace (s. 99 a 101).

Jazyková úroveň výkladu je o sobě velmi dobrá, velmi často ovšem ruší chyby a přehlédnutí, jež by patrně napravila pečlivější závěrečná korektura (od „Küstler“ v obsahu po „die bürgerlichen Sphäre“, s. 96) Poměrně často se autorka opakuje, a to i doslovně – například pasáž o vzniku románu *Geschwister Tanner* v kap. 5.1.2. a 6.2.1.!

Předložená práce celkově vykazuje zřejmé nedostatky. Přesto, zejména vzhledem k úrovni zpracování dílčích částí a přínosu, který má realizovaná osnova hlavně pro porozumění románu *Geschwister Tanner*, odpovídá nárokům kladeným na diplomovou práci. Proto ji doporučuji k obhajobě.

V Praze 9. 9. 2011

Mgr. Štěpán Zbytovský, PhD.